

Flora op drift:

een podium voor Glansschildvaren

Het klimaat verandert, de flora beweegt mee en dan met name in onze steden. In deze vaste rubriek brengt Ton Denters onbekende urbane nieuwkomers onder de aandacht.

Glansschildvaren

In Nederland dienen zich nieuwe varensoorten aan. Met oplopende jaartemperaturen, zachtere winters en meer neerslag worden varens prima bediend. Prille aanwinsten zijn er onder de niervarens¹⁾, waarbij *Dryopteris pseudodisjuncta* publiciteit kreeg (www.natuurbericht.nl/?id=13140).

Nieuw is ook *Polystichum polyblepharum*, bekend als Glansschildvaren. In dit schrijven krijgt deze varen een podium. Daar is alle reden voor nu de inburgering van deze soort zich in ons land aftekent.

Glansschildvaren is inheems in Japan en Zuid-Korea. Het is een krachtige naaldvaren met een hoogte tot circa 60 cm. *Polystichum* komt van de Griekse woorden *Polus* (veel) en *stichos* (rij), verwijzend naar de rijen van sporendoosjes aan de onderzijde van het blad. *Polyblepharum* staat voor “veel wimpers” duidend op de talrijke smalle (stro)schubben op, en dan met name onderaan, de bladsteel. Het is een wintergroene varen, die vorst kan verdragen, mits er voldoende beschutting is. Kenmerkend zijn de hoogglanzende bladen die leerachtig zijn. Het is een populaire tuinplant; met de decoratieve bladeren worden bloemboeketten verfraaid.

Glansschildvaren heeft zich gesetteld op muurtjes in Amsterdam en Heemstede, met Heemstede als toplocatie (de meeste planten). Daarnaast treedt ze her en der als muurplant op, met ‘pop-ups’ van jonge exemplaren die weer

spoedig verdwijnen. Ook meer uitgegroeide planten zijn kwetsbaar. In Middelburg liet een forse plant, die op een kademuur in de binnenstad groeide, het leven na een laatste strenge vorstperiode in januari 2013.

In parken en bosgebieden gaan meldingen in de regel terug op aanplant, alleen in het Purmerbos is ze spontaan opgekomen. Amsterdam bezit de oudste vindplaats van Glansschildvaren. Ze werd in 2006 als Stijve naaldvaren ingeboekt. Pas vier jaar later toen de Nederlandse Varenvereniging de vindplaats bezocht, kwam de ware identiteit aan het licht: “Geen van onze naaldvarens (Lansvaren, Stijve en Zachte naaldvaren) heeft zulke glanzende bladen; dit moet Glansschildvaren zijn.”

Voor een officiële check is al het Nederlandse materiaal in handen gelegd van een expert²⁾. Die bevestigde de hoofdmoot, kwam met een bijstelling en plaatste vraagtekens bij te prille, nog niet te beoordelen exemplaren. Een vondst in Den Haag, vermoedelijk ook Glansschildvaren, bleef bij gebrek aan materiaal buiten beschouwing. Mocht je naaldvarens ontdekken, wees alert. Inmiddels is er sprake van een nieuwe kandidaat *Polystichum makinoi*, waarmee ook veel wordt getuind. Deze naaldvaren heeft eveneens een sterke bladglans, maar meer dan Glansschildvaren brede (stro)schubben op de bladsteel. Het verschil is subtiel en verzamel daarom, als het enigszins kan, iets van zo’n plant. Een bladveer volstaat. Schrik dan niet als de glans van het blad verdwijnt, dat is gebruikelijk.

Tekst: Ton Denters

Glansschildvaren op kademuur in Middelburg (foto Grada Menting).

Onderzijde veer Glansschildvaren met sporendoosjes (foto Grada Menting).

Glansschildvaren op de Ertskade in Amsterdam (foto Ton Denters).

Meer urbaan plantennieuws zie twitter: [@ahhdenters](https://twitter.com/ahhdenters)

¹⁾ In Purmerbos naast *Dryopteris pseudodisjuncta*, ook *D. kuratae*, *D. erythrosora* en *D. cycadina* (bron Sipke Gonggrijp), waarbij de laatste twee genoemd minimaal ook van één andere locatie bekend zijn.

²⁾ Wim Tavenier van het Nationale Plantentuin België.